

วัดมหานาราม (วัดป่าใหญ่)

- ประวัติ

วัดมหานาราม เดิมชื่อว่า “วัดป่าหลวงมณีโชติศรีสวัสดิ์” เป็นวัดที่ตั้งอยู่ในกลางป่าใหญ่ “ดงอู่มิ่ง” กาลต่อมาสมเด็จพระมหาวิรวงศซึ่งเป็นพระมหาเถระชั้นผู้ใหญ่ ชาวอุบลราชธานี ได้เปลี่ยนชื่อว่า “วัดมหาวน” แต่ชาวบ้านนิยมเรียกว่า “วัดป่าใหญ่” ครั้นต่อมาเมื่อ พ.ศ. ๒๔๘๘ เจ้าประคุณสมเด็จพระมหาวิรวงศได้เปลี่ยนชื่อใหม่อีกครั้งหนึ่งว่า “วัดมหานาราม” เป็นชื่อทางราชการมาตราบเท่าทุกวันนี้ แต่ชาวอุบลราชธานีก็ยังคงเรียกว่า “วัดป่าใหญ่” เหมือนเดิม

พระปฐมวราชสุริยวงศ(ท้าวคำผง) เจ้าเมืองอุบลราชธานีคนแรก ได้ก่อสร้างวัดที่ริมฝั่งแม่น้ำมูล ตั้งชื่อว่า วัดหลวง เพื่อให้เป็นสถานที่บำเพ็ญกุศลแก่ประชาชนทั่วไปเมื่อพระมหาเถระได้เข้ามาอยู่จำพรรษาแล้วท่านเห็นว่า วัดนี้เป็นวัดบ้าน หรือ ฝ่ายคามวาสีไม่เหมาะแก่การปฏิบัติ สมณธรรม ปัสสนากรรมฐาน จึงได้หาสถานที่ใหม่ คือ ปาดงอู่มิ่ง ห่างจากวัดหลวงไปทางทิศเหนือ ๑๐๐ เส้น มีหนองน้ำ ชื่อว่า หนองสะพัง เป็นสถานที่อันสงบวิเวก เหมาะจึงได้ก่อตั้งขึ้นเป็นสำนักสงฆ์ (พ.ศ. ๒๓๒๒) ชื่อว่า วัดป่าหลวงมณีโชติศรีสวัสดิ์ เพื่อให้คู่กับวัดหลวงซึ่งก่อตั้งขึ้นก่อนแล้วนั้น แต่ก็ยังไม่ทันได้ตั้งเป็นวัดให้เรียบร้อยสมบูรณ์ เจ้าเมืองคือ พระปฐมวราชสุริยวงศ (ท้าวคำผง) ได้ถึงแก่อนิจกรรมเสียก่อนเมื่อ พ.ศ. ๒๓๓๘) พ.ศ. ๒๓๔๘ เจ้าเมืองคนที่ ๒ คือ พระพรหมวราชสุริยวงศ (ท้าวทิดพรหม) ได้มาก่อนสร้างวิหารอารามในวัดป่าหลวงมณีโชติศรีสวัสดิ์ต่อจนสำเร็จใน พ.ศ. ๒๓๕๐ และได้ยกฐานะเป็นวัดชื่อว่า วัดป่าหลวงมณีโชติ แต่ชาวบ้านเรียกว่า วัดหนองตะพังหรือหนองสะพัง ตามชื่อหนองน้ำที่อยู่ใกล้เคียง (มีหลักฐานการสร้างวัดอยู่ที่ ศิลาจารึก ซึ่งตั้งอยู่ข้างหลัง (ด้านซ้าย) ของพระเจ้าใหญ่อินทร์แปลงระบุปีที่สร้างวัดนี้ ตรงกับ พ.ศ. ๒๓๕๐) โดยมีพระมหาราชครูศรีสังฆกรรมวงศาเป็นเจ้าอาวาสรูปแรก และเป็นผู้สร้างพระพุทธรูปพระอินแปลง หรือ พระเจ้าใหญ่อินทร์แปลง พ.ศ. ๒๔๘๔ ได้เปลี่ยนชื่อใหม่เป็น วัดมหาวน หรือ วัดป่าใหญ่ และได้เปลี่ยนชื่ออีกครั้งตามสมัยนิยมเรียกว่า วัดมหานาราม ความหมายของวัด ก็ยังคงเป็นเช่นเดิม คือ แปลว่า ป่าใหญ่วัดนี้ได้รับพระราชทานโปรดเกล้าฯ ยกฐานะขึ้นเป็นพระอารามหลวง

วัดมหานาราม ตั้งเมื่อ พ.ศ. ๒๓๒๒ ในสมัยพระพรหมวรราชสุริยวงศ์ (ท้าวทิศพรหม) เจ้าเมืองอุบลราชธานี คนที่ ๒ สังกัดคณะสงฆ์มหานิกายได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมา เมื่อวันที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๑๔ เขตวิสุงคามสีมา กว้าง ๔๐ เมตร ยาว ๘๐ เมตร

ได้รับพระราชทานเป็นพระอารามหลวง ชั้นตรี ชนิดสามัญ เมื่อวันที่ ๓๑ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๒๑ นับเป็นพระอารามหลวงคณะมหานิกายแห่งแรกของจังหวัดอุบลราชธานี เป็นวัดที่ประดิษฐานพระเจ้าใหญ่อินทร์แปลงองค์ศักดิ์สิทธิ์เป็นแหล่งการศึกษาพระพุทธศาสนาและศิลปวัฒนธรรม เป็นที่ตั้งของมหาวิทยาลัยสงฆ์ มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตอุบลราชธานี

- **ที่ตั้ง/อาณาเขต**

ตั้งอยู่เลขที่ ๓๗๐ ถนนหลวง เขตเทศบาลนครอุบลราชธานี มีเนื้อที่ ๑๘ ไร่ ๒ งาน ๕๕ ๒/๑๐ ตารางวา โฉนดที่ดินเลขที่ ๑๕๔๓

ทิศเหนือ จดกับ ถนนสรรพสิทธิ์ และกองกำกับการตำรวจภูธรจังหวัดอุบลราชธานี
ทิศใต้ จดกับ ที่ดินเอกชนและถนนหลวง
ทิศตะวันออก จดกับ จดที่ดินเอกชนและถนนเทพโยธี
ทิศตะวันตก จดกับ จดถนนหลวงและโรงเรียนเอนกวิทยา

- **ทำเนียบเจ้าอาวาสวัดมหานาราม**

๑. พระมหाराชครูศรีสังฆกรรมวงศา

๒. พระหงษ์

๓. พระสังวาลย์

๔. พระโสม

๕. พระพวง

๖. พระทอง

๗. พระครูเคน

๘. พระครูนวกรรมโกวิท (นาค ฐิริบุญโญ) ปี พ.ศ. ๒๔๘๕ - ๒๕๒๘

๙. พระเทพกิตติมุนี (สมเกียรติ สมกิตติ) ปี พ.ศ. ๒๕๒๙ - ปัจจุบัน

เกิด ๑๐ กันยายน ๒๔๗๐ ที่บ้านดอน ตำบลกระโสม อำเภอเมืองอุบลราชธานี

- **สิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่ประชาชนให้ความเคารพศรัทธา**

พระเจ้าใหญ่อินทร์แปลง สร้างเมื่อปี พ.ศ.๒๓๕๐ พระมหाराชครูศรีสังฆรรวงศา เจ้าอาวาสวัดป่า (หลวงมณีโชติศรีสวัสดิ์ (วัดมหาวนาราม) ได้พาลูกศิษย์ และ ศิษยานุศิษย์ สร้างพระพุทธรูปขนาดใหญ่ ขนาดหน้าตักกว้าง ๖ ศอก สูงจากเรือนแท่นถึงเปลวพระโมลี ๑๐ ศอก สร้างลงรักปิดทองด้วย พุทธศิลป์ที่งดงาม เพื่อเป็นองค์แทนสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า สร้างสำเร็จเมื่อ วันเพ็ญขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๕ (เดือนเมษายน) เป็นวันเฉลิมฉลองพระเจ้าใหญ่อินทร์แปลง เป็นประจำทุกปี

สภาพปัจจุบัน

วัดมหาวนาราม ได้จัดระบบบริหารตามกรอบแห่งการปกครองคณะสงฆ์ภายใต้พระราชบัญญัติการปกครองคณะสงฆ์ ๒๕๐๕ และตามกฎหมายอาศรมาคม กล่าวคือ ได้แบ่งเขตพุทธาวาส และเขตสังฆาวาส ออกเป็นสัดส่วน โดยตัดถนนภายในวัดเป็น ๔ สาย มีประตูเข้าออกวัดทั้ง ๔ ด้าน

เขตพุทธาวาส ได้แก่ พระวิหารพระเจ้าใหญ่อินทร์แปลง และพระอุโบสถ

เขตสังฆาวาส ได้แก่ กุฏิ เสนาสนะสิ่งปลูกสร้างต่างๆ ที่มีอยู่รอบวัด

เขตอุทยานการศึกษา ได้แก่ มหาวิทยาลัยสงฆ์ มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยในพระ

บรมราชูปถัมภ์ วิทยาเขตอุบลราชธานี, ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดโรงเรียนพระปริยัติธรรมบาลี-
นักรธรรม, โรงเรียนพระอภิธรรมโชติวิฑฒาลัยโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา,ศูนย์ศึกษา
พระพุทธศาสนาวันอาทิตย์หนะวันออก, ศูนย์พระปริยัตินิเทศก์ประจำจังหวัดอุบลราชธานี,และศูนย์พระ
วินยธิการประจำจังหวัดอุบลราชธานี, นอกจากนี้ยังเป็นศูนย์ปฏิบัติธรรมของหน่วยงานราชการ และเป็น
สถานที่สัมมนาทางวิชาการของคณะสงฆ์ และหน่วยงานทางราชการ

เสนาสนะภายในวัดมหานาราม

๑. พระวิหารพระเจ้าใหญ่อินทร์แปลง กว้าง ๑๖ เมตร ยาว ๒๖ เมตร สร้างเมื่อ
พ.ศ. ๒๓๒๒
๒. พระอุโบสถ ขนาดกว้าง ๕ เมตร ยาว ๑๕ เมตร สร้างเมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๕
๓. หอสวดมนต์ กว้าง ๑๐ เมตร ยาว ๒๗ เมตร สร้างเมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๕
๔. ศาลาเอนกประสงค์ กว้าง ๑๖ เมตร ยาว ๓๒ เมตร สร้างเมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๔
๕. กุฏิสงฆ์ จำนวน ๑๖ หลัง เป็นอาคารไม้ ๔ หลัง ครึ่งตึกครึ่งไม้ ๕ หลัง และตึก
๗ หลัง
๖. อาคารมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตอุบลราชธานี มหาวิทยาลัยสงฆ์ เปิด
สอนเมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๐

ด้านการปกครอง

เป็นวัดที่เป็นศูนย์กลางการปกครองในระดับต่างๆ ในปัจจุบันเจ้าอาวาส พระเทพกิตติ
มุณี (สมเกียรติ สมกิตติ) ดำรงตำแหน่งเจ้าคณะจังหวัดอุบลราชธานี ผู้ช่วยเจ้าอาวาสพระศรีวรเวที (ศรี
พร วรวิญญู) ดำรงตำแหน่งรอง
เจ้าคณะจังหวัดอุบลราชธานี และผู้ช่วยเจ้าอาวาสพระครูสารกิจโกศล (สุคใจ นิส โสโก) ดำรงตำแหน่ง
รองเจ้าคณะอำเภอเมืองอุบลราชธานี

● ประวัติเจ้าอาวาสรูปปัจจุบัน

พระเทพกิตติมุณี (สมเกียรติ สมกิตติ) เกิดวันที่ ๑๐ กันยายน ๒๔๗๐
ที่บ้านดอน ตำบลกระโสม อำเภอเมืองอุบลราชธานี สกุลเดิม “นามเกษ” วิฑฒานะ นักรธรรมเอก,
เปรียญธรรม ๖ ประโยค, ก.บ. (กิตติมศักดิ์) ตำแหน่ง เจ้าคณะจังหวัดอุบลราชธานี, เจ้าอาวาสวัดมหา
วนาราม, คณบดีคณะครุศาสตร์และผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายบริหารมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขต
อุบลราชธานี